

[Helle Degn]

andre instrumenter, FN har etableret i 10 års perioden.

Ser man på, hvad der er sket i vores region af verden, må man konstatere, at kvinderne nok er kommet ud på arbejdsmarkedet og har fået foden indenfor på arbejdsmarkedet, men egentlig selvstændig forsørgelsesevne har kvinderne kun opnået i få lande og i et meget begrænset omfang.

Med det økonomiske tilbageslag i Europa har vi desværre set regeringer, der forsøger at frarøve kvinderne deres tilknytning til arbejdsmarkedet, og tidligere solidariske forsikringsordninger er blevet omlagt til et privatiseret ansvar. Den variant kender vi også i Danmark. Den arbejdsløshedsstatistik, Danmark kan fremvise for f.eks. de unge kvinders situation, kan man desværre ikke genkende til i flere af de øvrige europæiske lande.

Derfor lyder spørgsmålet, om vi er ved systematisk at sætte det fremskridt, vi vandt i 10 års perioden, over styr. Det er socialdemokratiets opfattelse, at vi absolut må arbejde videre med særlige initiativer for at følge ønsket om lige muligheder til dørs.

Hvad skete der så i lille Danmark? Markante ændringer i familiemønsteret så vi. En markant stigning i antallet af papirløse ægteskaber og et hyppigere og tidligere skift af partnere. Flere og flere enlige forsørgere, sådan at hvert femte barn nu er alene med kun en af sine forældre – mest typisk sin mor.

Skilsmisernes antal er bemærkelsesværdigt. Men at det i dag er kvinderne, der vil skilles, i modsætning til tidligere, hvor det var det almindelige, at det var manden, der søgte om skilsmisse, fortæller os, at der rent faktisk er sket meget omkring unge kvinders bevidsthed om egen situation og egne muligheder, en forandring, vi hilser med stor tilfredshed.

Forandringerne herhjemme i 10 års perioden må siges at være foregået og være skabt i de mange små hjem. Nu gælder det om, at systemerne bliver ændret, så de passer til de unge generationers krav og forventninger.

Desværre går sådanne forandringer forfærdelig langsomt. Derfor er det socialdemokratiets opfattelse, at de må hjælpes på vej ved forskellige former for positive særforanstaltninger. Vi mener, at der bør udarbejdes en national handlingsplan, som vi har set det både i Norge og i Sverige.

I Norge har man etableret et ministerium og investeret 10 mill. kr. i at realisere en handlingsplan. I Sverige har man også et egentligt ministeransvar på området og har afsat 100 mill. kr. For at efteruddanne og omskole f.eks. den kvindelige arbejdskraft har man sat ind med særlige aktiviteter i alle landets skoler, gymnasier osv. Hvorfor? Jo, fordi man tydeligvis har set den værdi, der er forbundet med de ressourcer, kvinderne udgør i det svenske samfund.

Herhjemme blev der kort tid efter FNs kvindekongress i 1980 af den tidligere regering nedsat et udvalg for på nationalt plan at følge den besluttede handlingsplan op. Positivt nok fortsatte den nuværende regering udvalgsarbejdet, men resultater sørgede man aldrig for blev skabt. Det må socialdemokratiet beklage, og vi opfordrer til, at dette hjemmearbejde gøres og gives den fulde opbakning.

Naturligvis kunne jeg remse op de enkelte initiativer, som vi påskønner blev realiseret i 10 års perioden. Vi fik et maskineri, et ligestillingsråd, og vi fik 14 ligestillingskonsulenter, og det er vi godt tilfredse med. Vi fik henstillinger fra skiftende statsministre om en mere ligelig repræsentation af kvinder og mænd i beslutningsprocessen, men kun alt for lidt hjælp det. Yderligere initiativer på området er nødvendige. Vi fik ratificeret FNs kvindekongress om forbud mod diskrimination mod kvinder i al lovgivning. Vi fik en forbedret barselorlov. Og sidst fik vi danske kvinders egen eksistens realiseret ved, at de nu kan bruge deres eget personnummer ved kontakten med offentlige myndigheder. Det er dog også et fremskridt.

Men en samlet handlingsplan for ligestilling har vi ikke lavet, og det er efter vores opfattelse nødvendigt. Ikke mindst når vi ser lidt frem i tiden, f.eks. til år 2000, kan vi se for os så store forandringer i informations-, uddannelses- og arbejdsmønsteret, at det er nødvendigt, at vi sammen satser på, at alle ressourcer bruges, både de, som kvinder, og de, som mænd repræsenterer.

Det er ikke svært at udskille tabergrupper og uddybe skel, det har vi set, men det er ikke klogt, og det er ikke rigtigt, det ved vi. Netop på grund af, at de nordiske lande har satset på solidariteten og fælles løsninger på en lang række områder, kan vi sige, at vi repræsenterer noget ganske særligt, når vi